

Pýcha – ako sme o nej (pravdepodobne) nepočuli

Morálna teológia

4. júna 2019 ✚ Cirkev

Pýcha bola **prvým spáchaným hriechom**. Bol to hriech Lucifera. Ona bola koreňom prvého hriechu, ktorého sa dopustil Adam s Evou.

Pýcha je **najväčší** hriech, pretože je vrcholom sebalásky a priamo odmieta podriaďiť sa Bohu. Je to teda hriech, ktorý **Boh najviac nenávidí**, a ktorý aj najprísnejšie trestá. Svedčí o tom trest anjelov, Adama a Evy, Nabuchodonosora, opísaný v knihe Daniel (4:27-30).

Pýcha je tiež najväznejším hriechom, pretože je zdrojom sebalásky, v ktorej majú zdroj všetky ostatné hriechy: „Pýcha je prameňom skazy a veľkého nepokoja.“ (Tob. 4, 13). Za **každým** hriechom, bez ohľadu na jeho povahu, je určitá pýcha.

Pýcha je ten **najnebezpečnejší hriech**, pretože nás oslepuje a pokiaľ sa nespamätáme, ľahko podľahneme duchovnému sebaklamu vďaka ktorému budeme naše zlé činy považovať za dobré a čnostné. Keď sme zaslepení pýchou, naše talenty a schopnosti nepovažujeme za Božie dary, ktoré sme dostali, ale ich pripisujeme sebe v presvedčení, že ich môžeme používať, ako sami uznáme za vhodné.

Každý je nakazený vírusom pýchy! Ale v každom človeku je osobitný **druh** pýchy, prinajmenšom osobitný druh v ňom **dominuje**, hoci v jednej osobe môže byť prítomných viacero vírusov. Táto pýcha určuje náš temperament alebo náš typ charakteru, alebo aspoň s ním úzko súvisí. Ak skutočne chceme poznať seba samého a vykoreniť hriech a zlozvyky z nášho života, musíme odhaliť typ pýchy, ktorý sa v nás zakorenil.

Ak máme **sangvinický** temperament, naša pýcha sa prejavuje v tom, že sme **zameraní na seba**. Chceme byť „stredobod pozornosti“; chceme, aby si nás ostatní všímali. Sme precitlivení a ľahko sa urazíme. Naša pýcha nás pobáda vyhľadávať slávu, chválu a obdiv. Upadáme do márnomyseľnosti.

Ak máme **cholerický** temperament, naša pýcha sa prejavuje **zaťatosťou**. Je nám ťažko iným sa podriaďiť, alebo uznať ich názory. Často sme panovační, kritickí, hádavi, povýšeneckí a neberieme ohľad na práva druhých.

Zdroj: maxpixels.com

Ak sme **melancholici**, naša pýcha sa skrýva v **sebalútnosti** a **prehnanej citlivosti**. Patrí sem nevraživosť, podozrievanie, nevyslovené nepriateľstvo. Často sa to za pýchu ani nepovažuje, takže ju ako hriech nevyznávame.

Ak máme **flegmatický** charakter, naša pýcha sa prejavuje **sebauspokojením** a samolúbosťou. Pravdepodobne nás chyby druhých šokujú, ale s našimi vlastnými sme celkom spokojní.

Pýcha nadradenosti nás vedie k tomu, že chceme riadiť životy druhých, vnucovať sa im, „dominovať“ nad nimi. To robí našu vôľu rigidnou a neústupčivou, keď iní presadzujú autoritu.

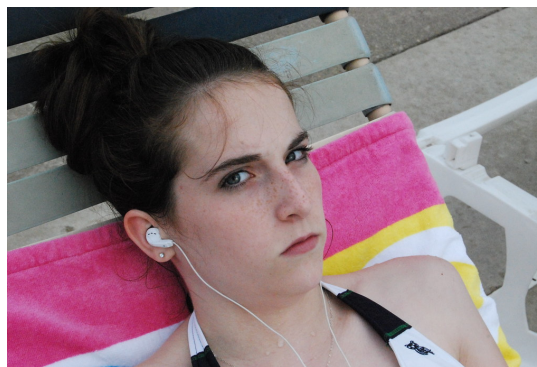
Je to zanovitosť a tvrdohlavosť, ktorá nás stavia proti Božej vôli, proti nášmu blížnemu a robí nás nepružnými, keď poslúchame diktát našej sebalásky. Hnev, rozhorčenie, arogancia, duch protirečenia a bohorovnosť sú niektoré z jej výhonkov. Táto pýcha je obvykle zakorenená v tvrdohlavej mysli, kvôli ktorej nevidíme svetlo rozumu, či princípmi zjavenej viery doloženú pravdu. Táto neochota vlastne podporuje nevedomosť. **Je to pýcha, ktorá mnohým bráni vstúpiť do Cirkvi, alebo sa vrátiť k praktizovaniu viery, keď od nej odpadli.**

S týmto druhom pýchy – alebo možno by sme ju mali inak pomenovať – úzko súvisí **pýcha nezávislosti**. Ona nás vedie k neposlušnosti a vzdorovitosti, k opovrhovaniu a arogantnému odporovaniu, k odmietaniu rady a pomoci, k rozhorčovaniu sa nad napomenutím zo strany zákonnej autority, k nenávisťnému rúhaniu sa proti Bohu, k zaprisahávaniu sa a k neúcte slovom a činom.

Mylná predstava o našich vlastných nedostatkoch, samolúbosť, pripisovanie si dobrých vlastností alebo šťastia sebe a nie Bohu, odhaľujú **pýchu rozumu**. Z tejto pýchy vyplývajú hriechy proti viere.

Pýcha ambície nás vedie k vyhľadávaniu pozícií alebo funkcií spojených s určitým honorom a dôstojnosťou, takže za každú cenu uprednostňujeme seba pred ostatným bez ohľadu na to, akí sú schopní. Nadmerná sebadôvera nás vedie k preceňovaniu našich schopností. Nemierne túžby, chvastavosť, túžba po tom aby nás chválili, nadmerné využívanie pozemských dobier, aby ľudia mali o nás vysokú mienku, pramenia z tejto pýchy. Vedie k pochlebovaniu a pokrytectvu.

Môžeme mať **pýchu duchovnej samolúbsti**, pri ktorej si namýšľame, akí sme dokonalí a ako sú naše činy vždycky čestné, resp. vždycky vieme nájsť tisíce dôvodov, aby sme naše chyby, keď si ich aj priznáme, bagatelizovali či ospravedlňovali.

Zdroj: flickr.com

Naša pýcha môže mať podobu **naturalizmu**, keď sa správame nedisciplinovane, nášmu jazyku chýba skromnosť, našej poslušnosti úcta; naša pokora je falošná, rozhovory hryzavé, nenávisť zarytá, nechceme sa podriaďovať, dychtíme po moci, túžime vytlačiť druhých z miesta, v práci sme záhaľčiví. Konáme impulzívne a miešame do záležitostí druhých. Sme zvedaví a chceme všetko vedieť. Radi veľa rozprávame, dokonca aj o tom, čomu nerozumieme.

Môžeme pociťovať hrdosť, ktorá nás robí **cynickými**. Ak je tomu tak, hovoríme sarkasticky a používame pichľavé slová. Zosmiešňujeme druhých, vyčítame im a posudzujeme ich.

Farizejská pýcha nás vedie k vystatovačnosti a kritike druhých.

Naša pýcha sa môže skrývať za **citlivosťou**, alebo sebaľútosťou. V tomto prípade sa nadmieru znepokojujeme nad tým, čo si o nás druhí myslia. Dumáme nad imaginárnymi chybami a druhým ľahko neodpúšťame. S touto formou pýchy úzko súvisí **pýcha ostýchavosti**, ktorá pramení z neodôvodneného strachu. Keďže máme strach, čo si o nás druhí pomyslia, snažíme sa vždycky vyhovieť ľudským ohľadom. Kvôli nim nekonáme tak, ako by sme mali, pretože neopodstatnený strach nás drží v putách duchovnej lenivosti, ktorá paralyzuje naše úsilie, berie nám odhodlanosť, a tak nevyužívame príležitosti, ktoré sa nám naskytujú.

Pýcha škrupulóznosti upriamuje našu pozornosť na nesprávne veci, takže venujeme mimoriadnu pozornosť tomu, čo si túto pozornosť nezaslúži, zatiaľ čo bez výčitiek svedomia konáme veci, kvôli ktorým by sme si starosti robiť mali.

Naša pýcha môže byť zameraná na majetok a prosperitu, postavenie v spoločenskom rebríčku, naše oblečenie, inteligenciu, krásu alebo silu. Môže mať dokonca korene v našej zbožnosti a morálke.

Pýcha dokáže anulovať všetky naše čnosti a vtiahnuť nás do chaosu. Pyšný človek je schopný akéhokoľvek hriechu. „Pýcha predchádza skazu a pred pádom je namyslený duch.“ (Prís. 16, 18). Preto je v duchovnom živote najdôležitejšie bojovať proti tejto neresti bez ohľadu na to, ako sa prejavuje. Ak dovolíme, aby vstúpila do nášho srdca, spolu s ňou sa tam dostanú baktérie všetkých ostatných nerestí a my sa čoskoro staneme otrokmi Satana. Musíme si dávať pozor, aby sme sa nedostali do jeho osídí, pretože koniec pyšného a nekajúceho hriešnika, ako to zjavil Boh, je večný pekelný oheň v spoločnosti démonov.

Zdroj: <http://thesevencapitalsins.com/pride.html>

URL adresa článku: <http://christianitas.sk/pycha-ako-sme-o-nej-pravdepodobne-nepoculi/>